

جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور خارجه

نماندگی دائم نزد سازمان ملل متحد و سایر سازمانهای بین المللی - وین

گزارش دفتر مقابله با جرم و مواد مخدر سازمان ملل

عرضه جهانی مواد مخدر ۲۰۲۰

۱۳ مرداد ۱۳۹۹ (۳ آگوست ۲۰۲۰)

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه و خلاصه.....	۳
۱. اوپیات ها (مشتقات ناشی از تریاک)	۶
• تولید تریاک (اوپیوم) و تولید اوپیات (مشتقات ناشی از تریاک).....	۶
• قاچاق و کشف اوپیات.....	۱۱
۲. کوکائین	۱۴
• کشت و تولید.....	۱۴
• کشفیات کوکائین.....	۱۶
• قاچاق کوکائین.....	۱۷
۳. محرک های آمفتامین	۱۸
• کشفیات.....	۱۸
• عرضه متامفتامین.....	۲۲
۴. کانابیس	۲۶
• کشت کانابیس.....	۲۶
• قاچاق و کشف کانابیس.....	۲۷

مقدمه و خلاصه

دفتر مقابله با جرم و موادمخدر سازمان ملل همچون روال هر ساله، در ژوئن ۲۰۲۰ اقدام به انتشار گزارش سالیانه وضعیت جهانی موادمخدر در ۲۰۱۸ نمود. این گزارش در ۵ کتابچه با موضوعات مصرف موادمخدر و پیامدهای بهداشتی، عرضه موادمخدر، ویژگی های اقتصادی اجتماعی و اختلال در مصرف موادمخدر، رویه های در حال ظهور و چالش های جدید، و دیگر سیاست های مواد مخدری منتشر شده است. گزارش حاضر به بررسی کتابچه سوم تحت عنوان عرضه مواد مخدر پرداخته است. اهم نکات قابل توجه در این گزارش، عبارتند از:

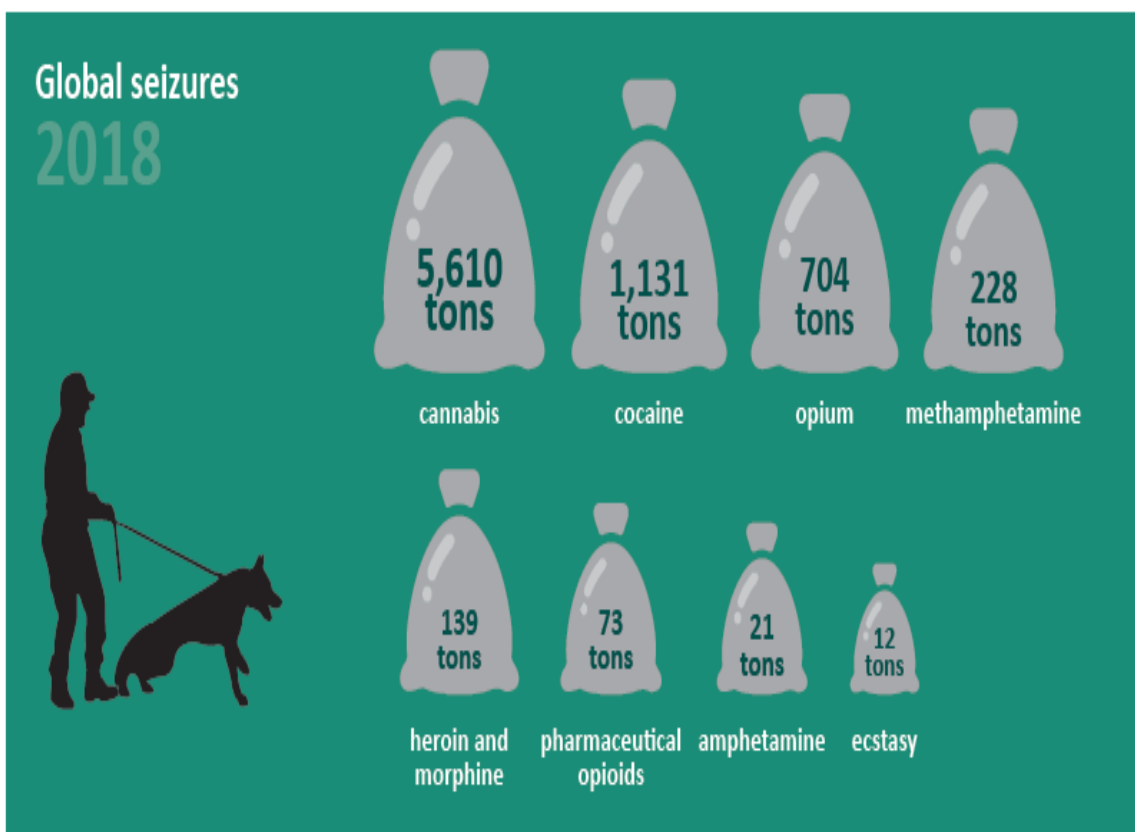
- میزان مساحت زیر کشت خشخاش برای دومین سال پیاپی در ۲۰۱۹ کاهش یافت.
- روند کشف و ضبط تریاک در حال افزایش بوده است که نشان دهنده موثر و کارا بودن تدابیر اتخاذی و همچنین ارتقای وضعیت نیروهای مبارزه با مواد مخدر است.
- در میان انواع اوپیات های کشف شده در ۲۰۱۸، بیشترین میزان مربوط به تریاک با ۷۰۴ تن، هروئین با ۹۷ تن، و مرفین با ۴۳ تن بود.
- رتبه اول کشف و ضبط تریاک در سطح جهان در سال ۲۰۱۸ به ایران اختصاص دارد و با اختلاف زیاد، دو کشور افغانستان و پاکستان در مکان های دوم و سوم قرار دارند.
- رتبه نخست کشف مرفین در جهان در ایران بوده و پس از آن، افغانستان و پاکستان قرار دارند.
- در زمینه کشف هروئین نیز ایران در رتبه نخست جهانی قرار داد و پس از آن، ترکیه و سپس ایالات متحده قرار دارند.
- همانند گذشته ایران با سهم ۵۳ درصدی، بیشترین حجم کشفیات انواع اوپیات ها (تریاک، هروئین، حشیش، مرفین و...) در جهان را به خود اختصاص داد. پس از ایران، افغانستان با ۱۲ درصد، ترکیه ۹ درصد، پاکستان ۵ درصد، آمریکا ۴ درصد، و چین با ۳ درصد قرار دارند.
- مسیرهای دریایی نیز اخیراً مورد توجه قرار گرفته اند. حدود ۹۸ درصد از هروئین و مرفین قاچاق شده به بلژیک در سال ۲۰۱۸، از طریق مسیر دریایی و از مبدا ایران و ترکیه بوده است.
- بیشترین میزان مرفین و هروئین کشف شده در مسیر بالکان توسط جمهوری اسلامی ایران با ۴۶ تن بوده است.
- جمهوری اسلامی ایران در سال ۲۰۱۸ شاهد افزایش کشف و ضبط هروئین بود که قرار بود از مسیر قفقاز قاچاق شوند.

- از جمله روندهای در حال ظهور این است که قاچاقچیان خارج از منطقه از شهروندان کشورهای خاورمیانه استفاده می کنند تا هروئین را از مبداء ایران و از طریق مسیر شمالی به سمت کشورهای آسیایی مرکزی از جمله قرقیزستان و قزاقستان از جمله از طریق کامیون ها قاچاق کنند، و از آنجا به روسیه و سپس اروپای غربی قاچاق کنند.
- قاچاق هروئین در شرق و جنوب شرقی آسیا کاهش یافته است.
- در سال ۲۰۱۸، حجم کشفیات جهانی کوکائین با رشد ۲/۷ درصدی به رکورد ۱۳۱۱ تن رسید.
- پدیده جدید در قاچاق به ویژه قاچاق کوکائین، استفاده از شناورهای زیر آبی و یا وسیله هایی شبیه زیردریایی توسط قاچاقچیان است که مواد را از سواحل آمریکا به اسپانیا قاچاق می کنند.
- افزایش چشمگیر کشف کوکائین در مبادی عبوری کشورهای آفریقای شمالی از جمله کشورهای "کابوورد"^۱ و مراکش، حاکی از رو آوردن قاچاقچیان در استفاده از این منطقه جهت ترانزیت کوکائین می باشد.
- مسیرهای قاچاق کوکائین از آمریکا به اروپا و آفریقا اخیرا تغییر کرده است. تا چند وقت اخیر، ونزوئلا اصلی ترین مبداء قاچاق کوکائین از آمریکا بود. پس از افزایش خشونت و ناآرامی در این کشور، قاچاقچیان اخیرا از سواحل برزیل، اروگوئه و پاراگوئه به عنوان مبداء اعزام کوکائین به اروپا و آفریقا استفاده می کنند.
- افزایش چشمگیر اخیر کشف کوکائین در مالزی که یکی از مبادی اصلی ورودی به منطقه آسیا و همچنین ترانزیت شرق به آمریکا می باشد، حاکی از تغییر رویه در مسیر قاچاق یا افزایش مصرف کوکائین در این منطقه می باشد.
- دو کشور چین و جمهوری اسلامی ایران به تنهایی مسئول برچیدن ۹۴ درصد از آزمایشگاه های فرآوری متامفتامین در آسیا بودند.
- اخیرا تولید مخفی متامفتامین در عراق و افغانستان گزارش شده است.
- همانند رویه جهانی، دو کشور چین و ایران از کاهش تولید متامفتامین در داخل خاک خود گزارش داده اند که نتیجه برچیدن بیشتر آزمایشگاه ها می باشد.
- درخصوص تولید و عرضه متامفتامین نیز رویه جدید حاکی از کاهش تولید در کشورهای سابق و افزایش تولید در کشورهای همسایه آنها می باشد.

^۱- Cabo Verde

- جمهوری اسلامی ایران و اردن توسط سایر کشورها در منطقه به عنوان کشورهای مبدأ محموله های آمفتامین شناخته شده اند.
- آمارهای ارائه شده در سال ۲۰۱۸ حاکی از افزایش کشفیات کانیس ها و همچنین افزایش تخریب اراضی تحت کشت هستند.
- همانند سال های گذشته، بیشترین حجم کانابی توقیف شده در سال ۲۰۱۸ از سوی اسپانیا بود. پس از آن کشورهای پاکستان، افغانستان و جمهوری اسلامی ایران در رده های بعدی قرار دارند.

تصویر شماره ۱: وضعیت کشفیات جهانی در سال ۲۰۱۸ در یک نگاه به تفکیک مواد

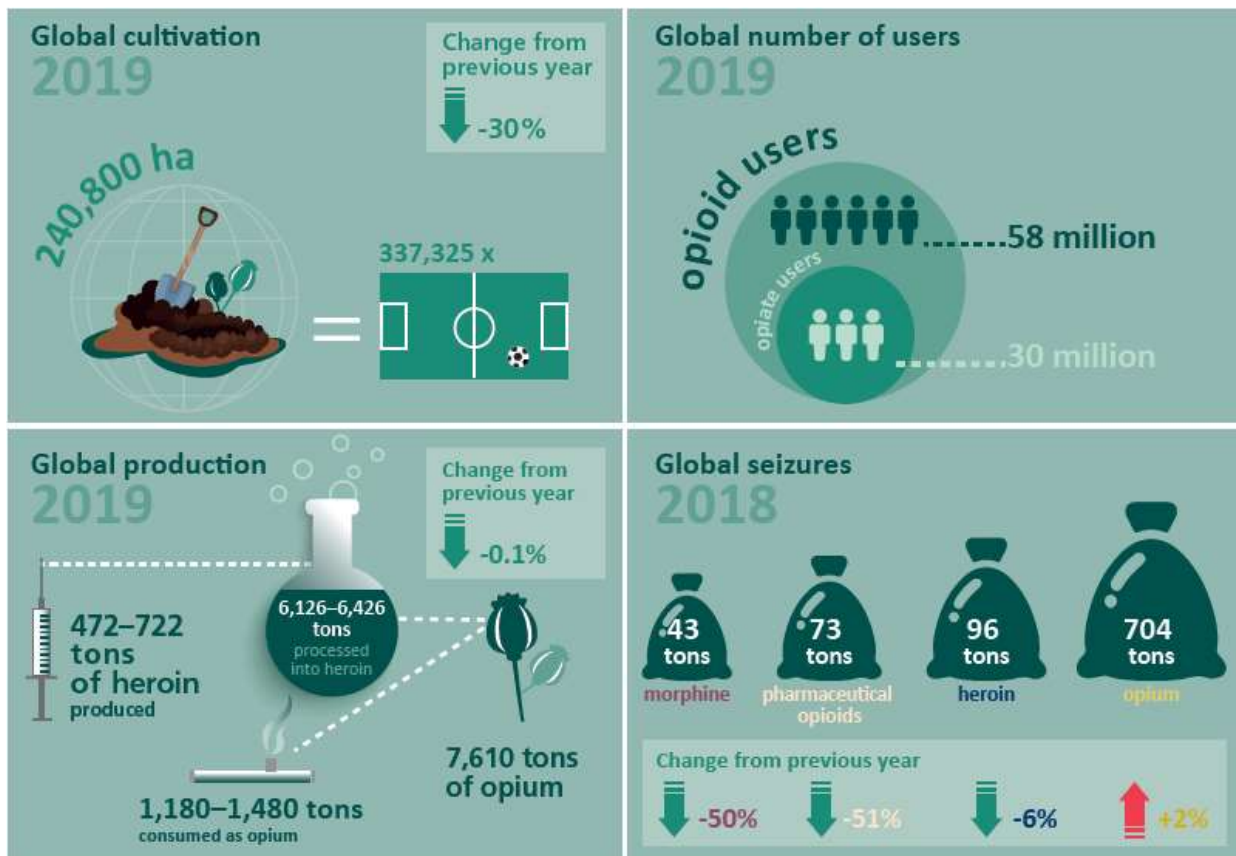

۱. اویات ها (مشتقات ناشی از تریاک)

تولید تریاک و تولید اویات (تریاک و سایر مواد برگرفته از خشخاش)

تریاک به صورت غیرقانونی در حدود ۵۰ کشور جهان تولید می شود. با این حال، حدود ۹۷ درصد از کل تریاک سالیانه در جهان طی ۵ سال گذشته تنها در ۳ کشور تولید شده است. افغانستان مسئول تولید حدود ۸۴ درصد از تریاک در سطح جهان طی ۵ سال گذشته بوده و بازارهای کشورهای همسایه، اروپا، خاورمیانه و نزدیک، جنوب آسیا، آفریقا، آمریکای شمالی و اقیانوسیه را تامین می کند. میانمار نیز حدود ۷ درصد کل تولیدات جهانی را به خود اختصاص داده و پس از آن مکزیک با ۶ درصد، مسئول قاچاق بخش اعظمی از هروئین به آمریکای شمالی و آمریکای جنوبی می باشد.

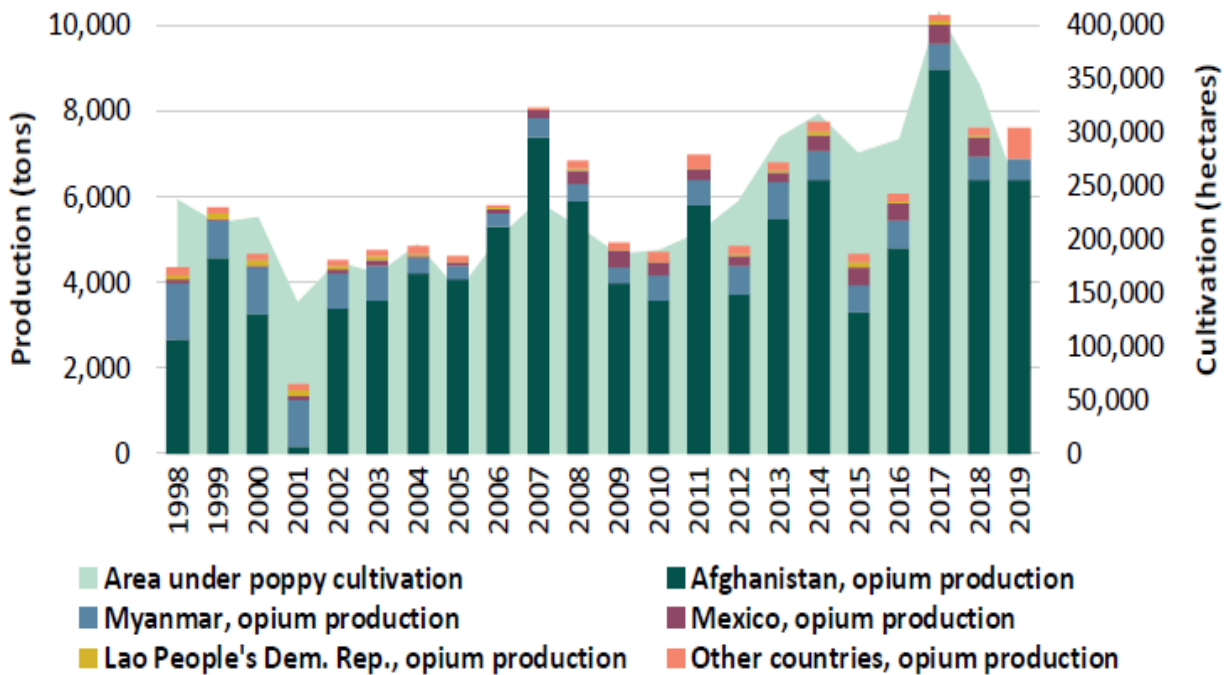
تصویر شماره ۲: وضعیت کشت، تولید، و مصرف تریاک در سال ۲۰۱۸ در یک نگاه

میزان مساحت زیر کشت خشخاش برای دومین سال پیاپی در ۲۰۱۹ کاهش یافت. این آمار در سال ۲۰۱۸ حدود ۱۷ درصد و در سال ۲۰۱۹ حدود ۳۰ درصد کاهش یافت و به ۲۴۰ هزار هکتار رسید. همچنین، میزان

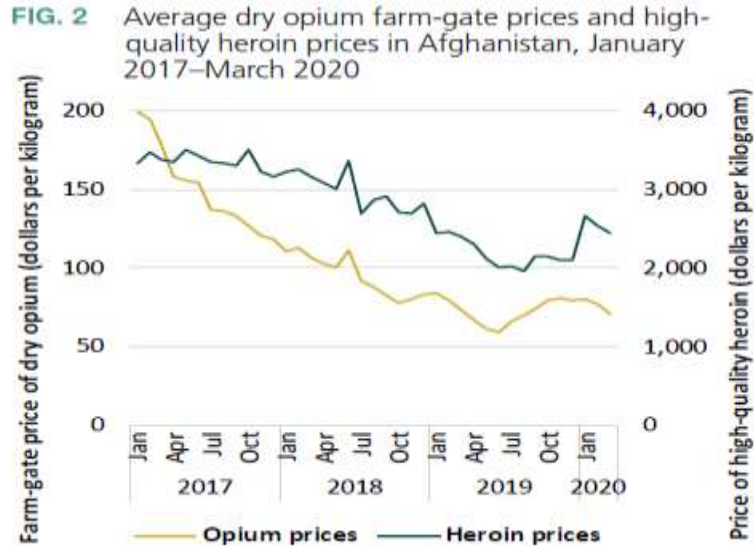
تولید تریاک در سال ۲۰۱۹ به نسبت سال ۲۰۱۸ علیرغم کاهش سطح زیر کشت، تقریباً ثابت ماند. میزان تولید در ۲۰۱۹ حدود ۷۶۱۰ تن بود، در حالی که در سال ۲۰۱۸، ۷۶۲۰ تن بود. این میزان، در مقایسه با سال ۲۰۱۷ که ۱۰۲۷۰ تن بود، کاهش چشمگیری داشته است.

نمودار شماره ۱: وضعیت کشت خشخاش و تولید تریاک از ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۹

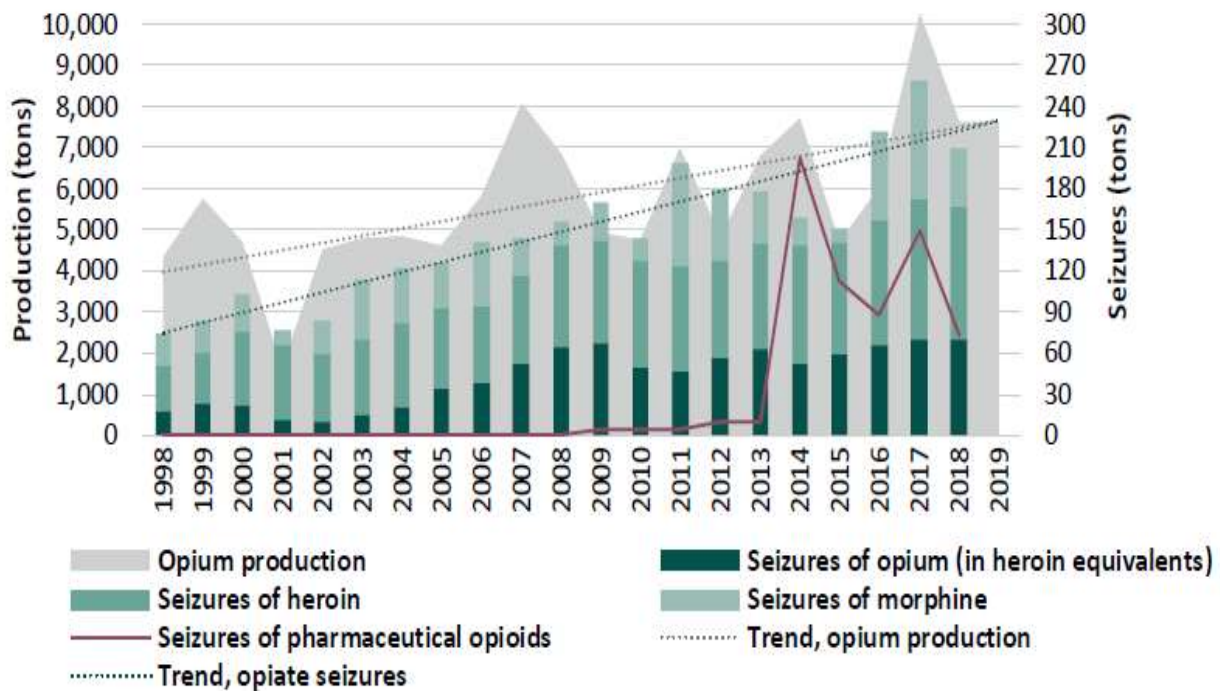
با توجه به نرخ مصرف مواد، میزان جهانی تولید تریاک در سال ۲۰۱۹ برای تولید حداقل ۴۷۲ و حداکثر ۷۲۲ تن هروئین (با توجه به درجه خلوص مختلف) کافی بود. قیمت ها نیز روند نزولی طی سال های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ داشتند. در سال ۲۰۱۸، قیمت تریاک در افغانستان و در مزرعه تولید، حدود ۳۷ درصد به نسبت ۲۰۱۷ کاهش داشت و در سال ۲۰۱۹ به حدود ۲۴ درصد نسبت به سال ۲۰۱۸ رسید.

نمودار شماره ۲: قیمت تریاک کیفیت متوسط و خوب در افغانستان از ژانویه ۲۰۱۷ تا مارس ۲۰۲۰

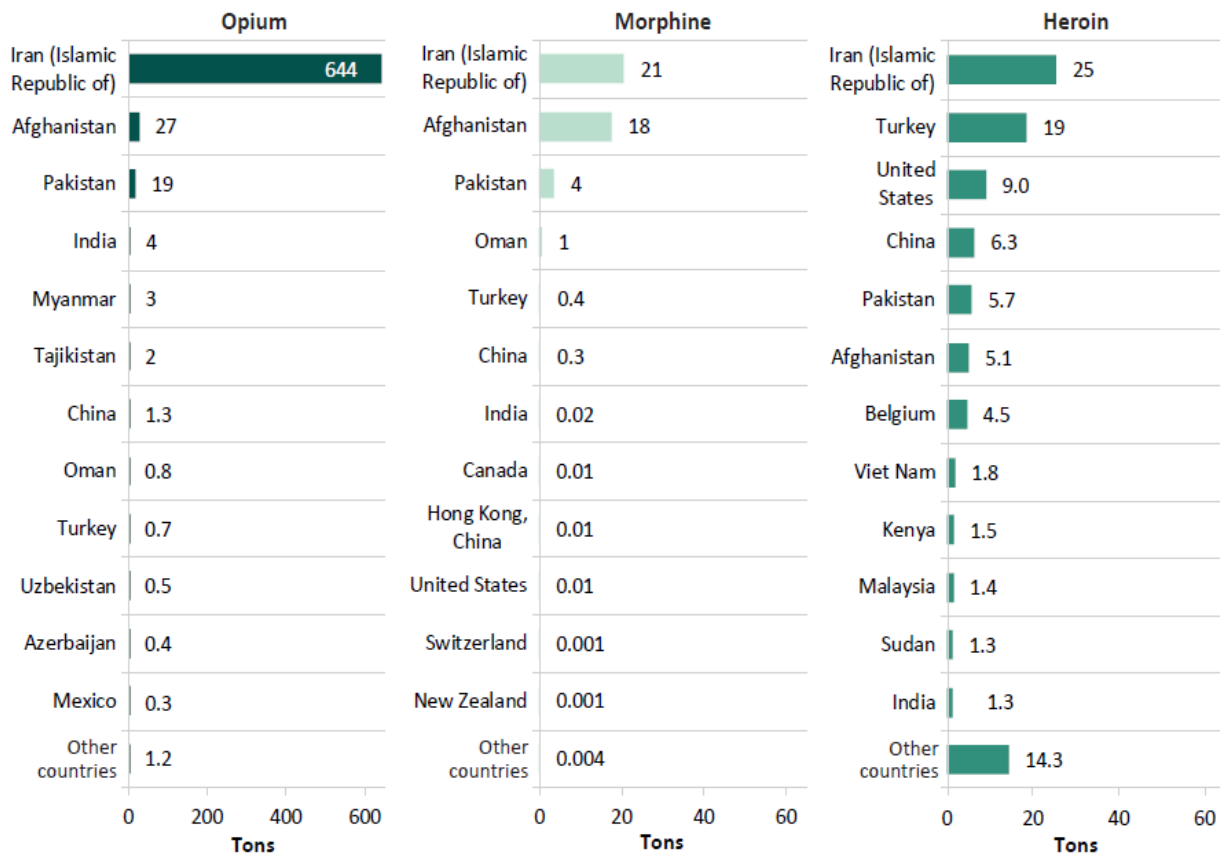
علیرغم روند نوسانی تولید تریاک در دو دهه گذشته، با این حال روند کشف و ضبط این ماده در حال افزایش بوده است که نشان دهنده موثر و کارا بودن تدابیر اتخاذی و همچنین ارتقای وضعیت نیروهای مبارزه با مواد مخدر است. طبق آمارهای موجود، علیرغم کاهش ۱۹ درصدی کشفیات تریاک در سال ۲۰۱۸، میزان اویپات توقیف شده کماکان در سطح بالایی مانده است.

نمودار شماره ۳: تولید جهانی تریاک و میزان کشفیات جهانی اویپد از ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۹

در میان انواع اوپیات های کشف شده در ۲۰۱۸، بیشترین میزان مربوط به تریاک با ۷۰۴ تن، هروئین با ۹۷ تن، و مرفین با ۴۳ تن بود. در مجموع و در سطح جهانی، ۴۷ کشور گزارش کشف تریاک، ۳۰ کشور گزارش کشف مرفین و ۱۰۳ کشور نیز گزارش کشف هروئین ارائه کرده اند. رتبه اول کشف و ضبط تریاک در سطح جهان در سال ۲۰۱۸ به ایران اختصاص دارد و با اختلاف زیاد، دو کشور افغانستان و پاکستان در مکان های دوم و سوم قرار دارند. این سه کشور جمعا ۹۸ درصد تریاک کشف شده در جهان را به خود اختصاص می دهند. رتبه نخست کشف مرفین در جهان نیز از آن ایران بوده و پس از آن، افغانستان و پاکستان قرار دارند. این سه کشور ۹۷ درصد کل کشفیات مرفین در سطح جهانی را به خود اختصاص داده اند. در زمینه کشف هروئین نیز ایران در رتبه نخست جهانی قرار داد و پس از آن، ترکیه و سپس ایالات متحده قرار دارند. این سه کشور جمعا ۵۴ درصد کشفیات جهانی تریاک را به خود اختصاص داده اند. ۹۰ درصد حجم اوپیات دنیا در آسیا تولید می شود.

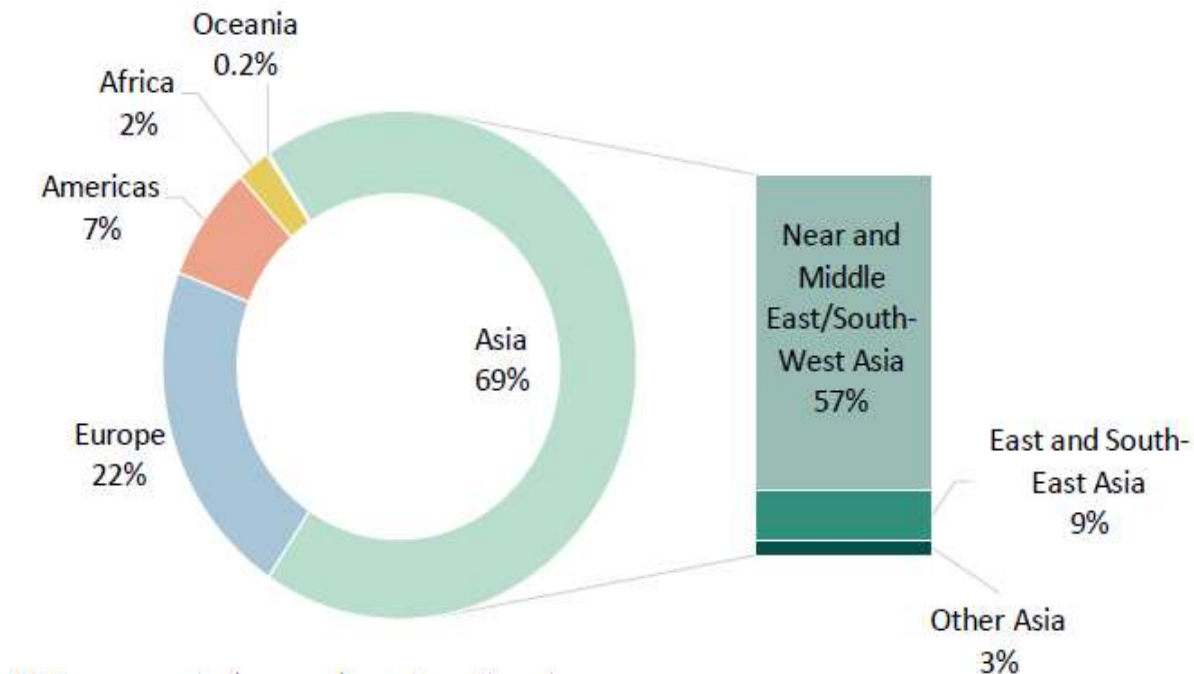
نمودار شماره ۴: کشورهای با بیشترین گزارش توقیف اوپیات در سال ۲۰۱۸

در مجموع، همانند گذشته ایران با سهم ۵۳ درصدی، بیشترین حجم کشفیات انواع اویپات ها (تریاک، هروئین، حشیش، مرفین و...) در جهان را به خود اختصاص داد. پس از ایران، افغانستان با ۱۲ درصد، ترکیه ۹ درصد، پاکستان ۵ درصد، آمریکا ۴ درصد، و چین با ۳ درصد قرار دارند.

میزان کشفیات مرفین و هروئین در منطقه جنوب غربی آسیا در سال ۲۰۱۸ به میزان ۴۲ درصد به نسبت سال قبل تر از آن کاهش یافته است. میزان کشف هروئین و مرفین در اروپا نیز به رکورد بالایی رسیده است و پس از آنکه در سال ۲۰۱۷ رشد دو برابری را به نسبت سال قبل تر از آن نشان داد، در سال ۲۰۱۸ نیز حدود ۲۴ درصد به نسبت سال قبل تر از آن افزایش داشته و به رکورد تاریخی ۳۰ تن رسید. بیشترین حجم هروئین و مرفین کشف شده در اروپا از مسیر بالکان بوده است. علاوه بر مسیر بالکان، مسیرهای دریایی نیز اخیراً مورد توجه قرار گرفته اند. حدود ۹۸ درصد از هروئین و مرفین قاچاق شده به بلژیک در سال ۲۰۱۸ از طریق مسیر دریایی و از مبدا ایران و ترکیه بوده است. همچنین ۶۱ درصد از مواد مخدر کشف شده به مقصد ایتالیا در سال ۲۰۱۹ از مسیر دریایی و مبدا ایران بوده است.

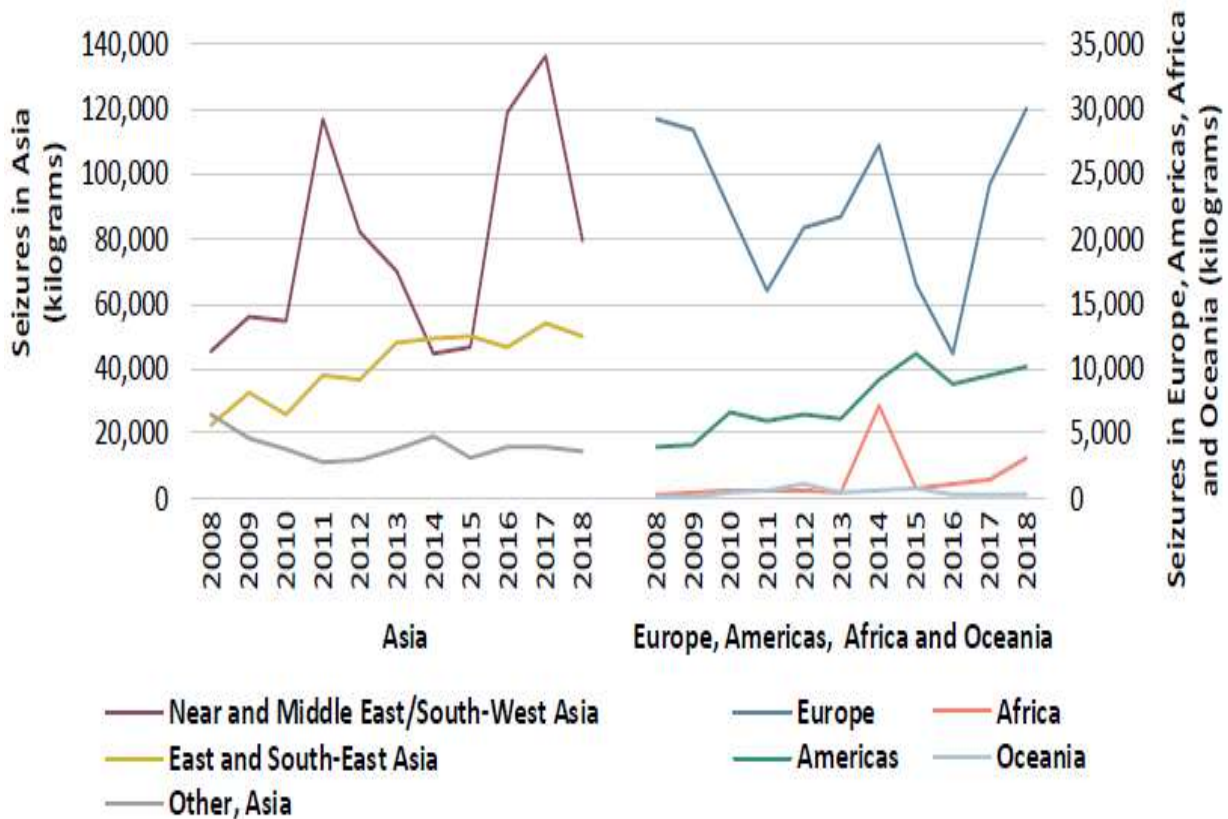
نمودار شماره ۵: توزیع جهانی مقادیر هروئین و مرفین کشف شده در سال ۲۰۱۸

میزان کشفیات مرفین و هروئین در قاره آمریکا با افزایش ۸ درصدی در سال ۲۰۱۸ به میزان ۱۰ تن رسیده است. از این میزان، ۹۸ درصد در آمریکای شمالی کشف و ضبط شده است. ایالات متحده نیز ۸۷ درصد از کشفیات را به خود اختصاص داده است. در قاره آفریقا نیز میزان کشفیات دو ماده فوق در سال ۲۰۱۸ به نسبت ۲۰۱۹ به دو برابر افزایش پیدا کرده است. میزان کشفیات در شرق این قاره نسبت به بخش های دیگر آن بیشتر بوده است.

وضعیت در آقیانوسیه فرق می کند و برای سومین سال پیاپی، میزان کشفیات این دو ماده در حال کاهش بوده و به پائین ترین میزان خود از سال ۲۰۰۹ رسیده است.

نمودار شماره ۶: مقادیر مرفین و هروئین کشف شده از ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۸ به تفکیک منطقه

قاچاق اوپیات

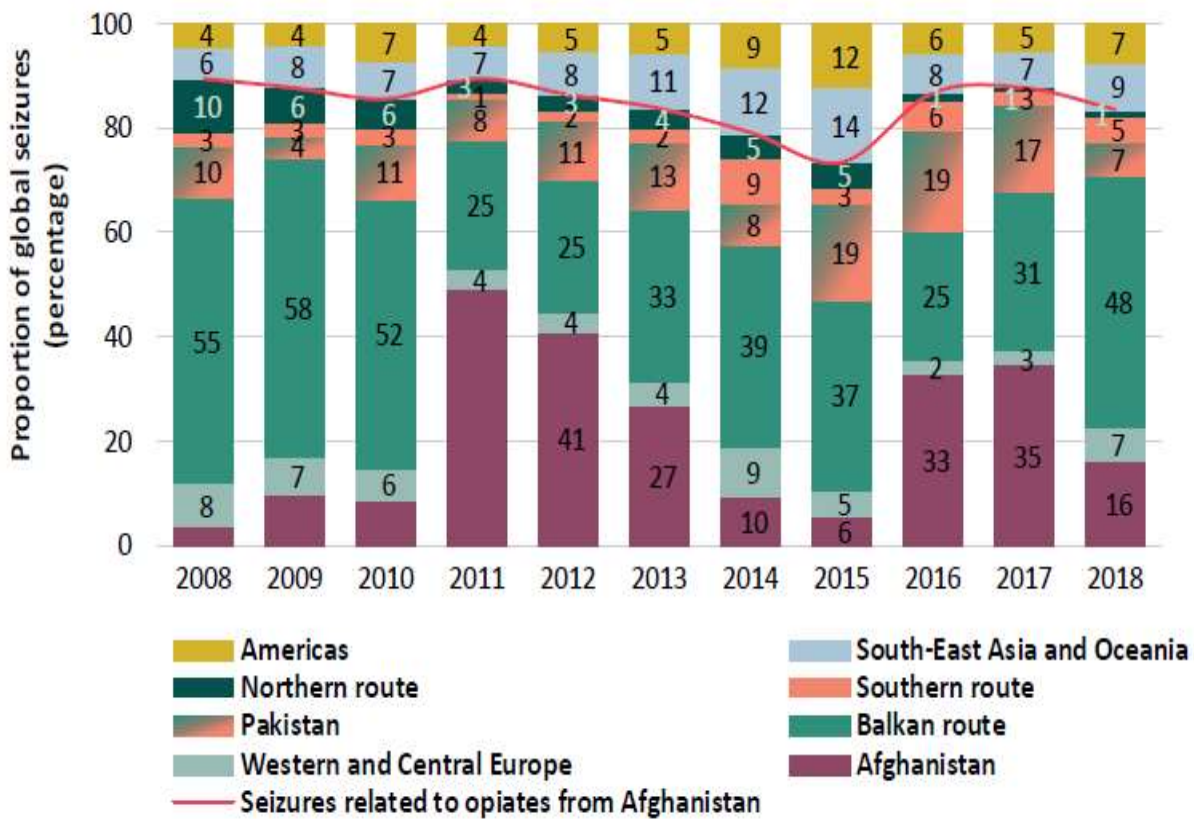
جریان های اصلی قاچاق اوپیات از سه منطقه تولید ارسال می شوند که عبارتند از افغانستان، میانمار، و مکزیک و کلمبیا. بزرگترین و تنها مسیر قاچاق هروئین در جهان، مسیر بالکان است که اوپیات را از افغانستان به ایران، ترکیه، و کشورهای بالکان عبور داده و به مقصد کشورهای مختلف در غرب و مرکز اروپا می

رساوند. به غیر از افغانستان، کشورهای مسیر بالکان حدود ۵۸ درصد از کل کشفیات هروئین و مرفین جهانی را داشته اند. بیشترین میزان مرفین و هروئین کشف شده در مسیر بالکان توسط جمهوری اسلامی ایران با ۴۶ تن بوده است. پس از آن ترکیه با ۱۹ تن، و کشورهای بالکان نیز با ۳ تن قرار دارند.

ایران گزارش داده است که ۷۵ درصد از هروئین کشف شده و ۷۵ درصد مرفین کشف شده در داخل کشور در سال ۲۰۱۸ از خاک پاکستان وارد شده است و مابقی به طور مستقیم از افغانستان وارد شده است. در کنار مسیر بالکان، برخی وقت ها قاچاقچیان هروئین و مرفین را از طریق بلغارستان، رومانی و مجارستان به سمت مرکز و غرب اروپا سوق می دهند. حدود ۸۰ درصد کشورهای منطقه در پاسخ به پرسشنامه های دفتر مقابله، از مسیر بالکان به عنوان مسیر اصلی ترانزیت هروئین و مرفین به اروپا اسم برده اند. ۳ درصد از پاسخ دهندگان نیز از قاچاق مستقیم مرفین از ایران به اروپا اشاره کرده اند.

جمهوری اسلامی ایران در سال ۲۰۱۸ شاهد افزایش کشف و ضبط هروئین بود که قرار بود از مسیر قفقاز قاچاق شوند. از طرف دیگر، میزان کشف هروئین در کشورهای مسیر قفقاز در سال ۲۰۱۸ افزایش چند برابری داشت و به ۱/۳ تن رسید. این آمار در سال ۲۰۱۷ حدود ۳۰۰ کیلوگرم بود. از دو کشور منطقه قفقاز که با ایران نیز هم مرز هستند، یعنی آذربایجان و ارمنستان، هروئین به سمت اروپا قاچاق شده است.

نمودار شماره ۷: توزیع مقادیر عمده ضبط هروئین و مرفین از ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۸ به تفکیک مسیرهای قاچاق

میزان قاچاق اوپیات از مسیر شمالی به سمت روسیه در حال کاهش بوده است. با این حال، میزان قاچاق به سمت اروپا در حال افزایش می باشد. یک روند در حال ظهور دیگر نیز این است که قاچاقچیان خارج از منطقه از شهروندان کشورهای این منطقه استفاده می کنند تا هروئین را از مبداء ایران و از طریق مسیر شمالی به سمت کشورهای آسیایی مرکزی از جمله قرقیزستان و قزاقستان از جمله از طریق کامیون ها قاچاق کنند، و از آنجا به روسیه و سپس اروپای غربی قاچاق کنند. یک نمونه از این روند در حال ظهور را می توان به کشف ۱/۱ تن هروئین کشف شده در قزاقستان از یک کامیون که از مبداء ایران آمده بود و مقصد نهایی آن آلمان بود، مشاهده کرد. در این عملیات قاچاق، شهروندانی از ایران، ترکیه، صربستان، لهستان، آلمان و هلند درگیر بودند.

از مسیر جنوبی حجم کمی از مواد مخدر قاچاق می شود. قاچاقچیان، هروئین را از طریق ایران یا پاکستان به هند و آفریقا قاچاق می کنند. پس از پاکستان، کشورهای مسیر جنوبی حدود ۶ درصد کل حجم هروئین جهانی را در سال ۲۰۱۸ کشف کردند. این رقم در سال ۲۰۱۵ حدود سه درصد بود. عمده ترین کشورهای

مسیر جنوبی که هروئین از آنها به غرب و مرکز اروپا قاچاق می شود، عبارتند از: هند، کشورهای خلیج فارس به ویژه قطر و امارات، و برخی کشورهای آفریقایی به ویژه آفریقای جنوبی، کنیا، و اتیوپی. بیشترین حجم مواد وارده از مسیر کشورهای جنوبی به مقصد بلژیک و ایتالیا بوده است.

قاچاق هروئین در شرق و جنوب شرقی آسیا کاهش یافته است. با این حال، عرضه به کشورهای آقیانوسیه از این منطقه ادامه دارد. در سال ۲۰۱۸ حدود ۱۱ درصد از کل کشفیات هروئین و مرفین جهان در این منطقه بود، در حالی که این رقم در سال ۲۰۱۵ حدود ۱۵ درصد بود.

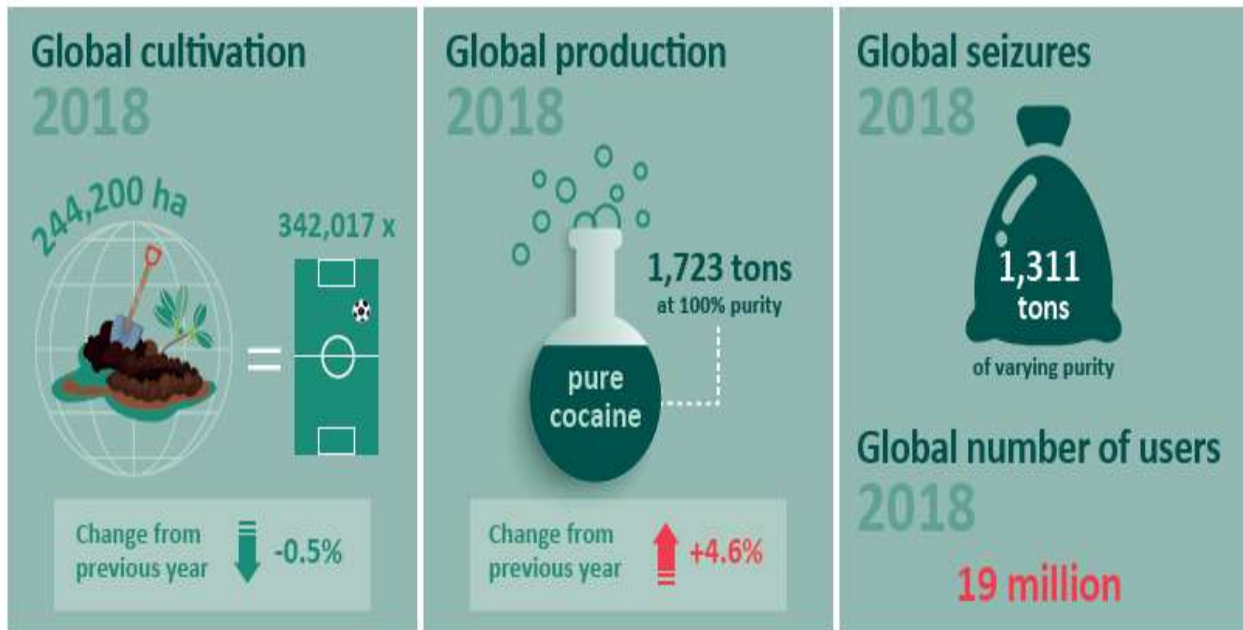
در مورد قاره آمریکا نیز مبدا حجم بالایی از هروئین قاچاق شده در این منطقه، کشورهای همین منطقه می باشند. مقادیر هروئین و مرفین کشف و ضبط شده در قاره آمریکا از ۴ درصد حجم جهانی (به غیر از مقادیری که در افغانستان کشف و ضبط شده است) در سال ۲۰۰۸، به ۹ درصد در سال ۲۰۱۸ رسیده است.

۲. کوکائین

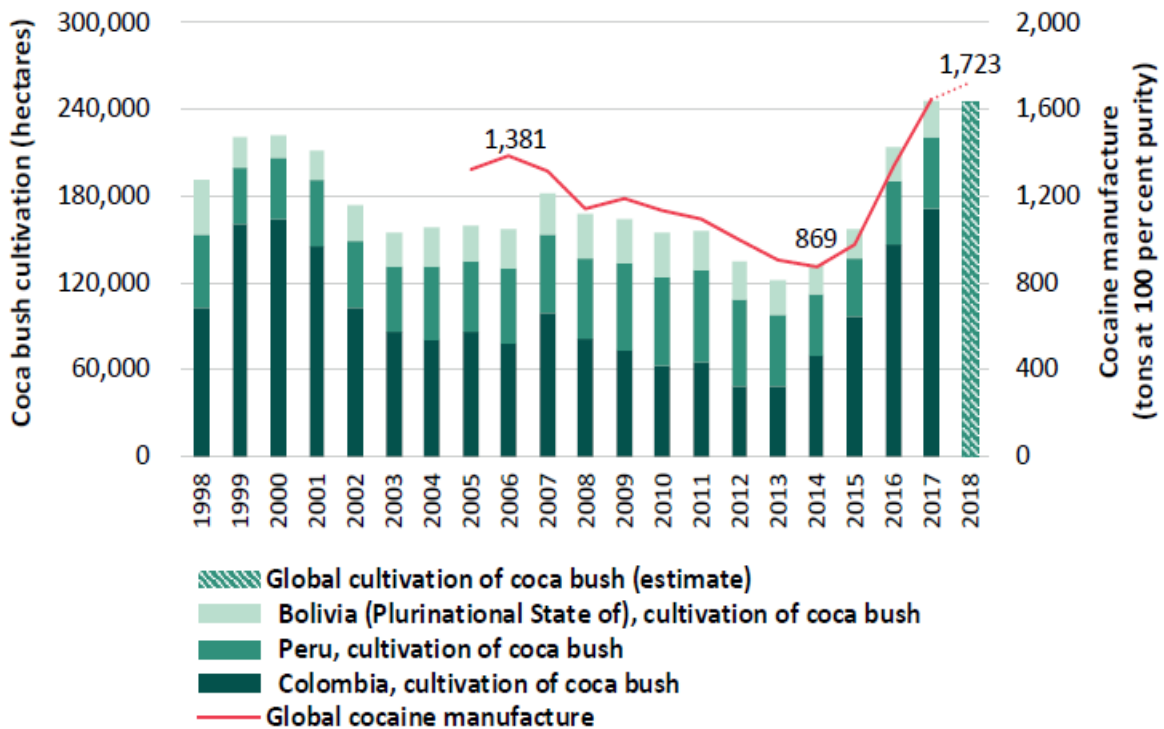
کشت و تولید

پس از مشاهده یک روند افزایشی در کشت کوکائین از ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۷، که کشت جهانی آن دو برابر شد، این روند در سال ۲۰۱۸ متوقف شد. حتی در برخی مناطق عمده تولید مانند کلمبیا و بولیوی آمارها روند کاهشی را نشان می دهند و به ترتیب ۱/۲ درصد و ۵/۷ درصد از میزان آمارها کاسته شده است. در سال ۲۰۱۷، کلمبیا مسئول ۷۰ درصد زمین های تحت کشت کوکا بود و پس از آن، پرو با ۲۰ درصد و بولیوی با ۱۰ درصد قرار دارند.

تصویر شماره ۳: وضعیت جهانی کشت، تولید و کشف کوکائین در سال ۲۰۱۸

نمودار شماره ۸: کشت جهانی گیاه کوکا و تولید کوکائین از ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۸

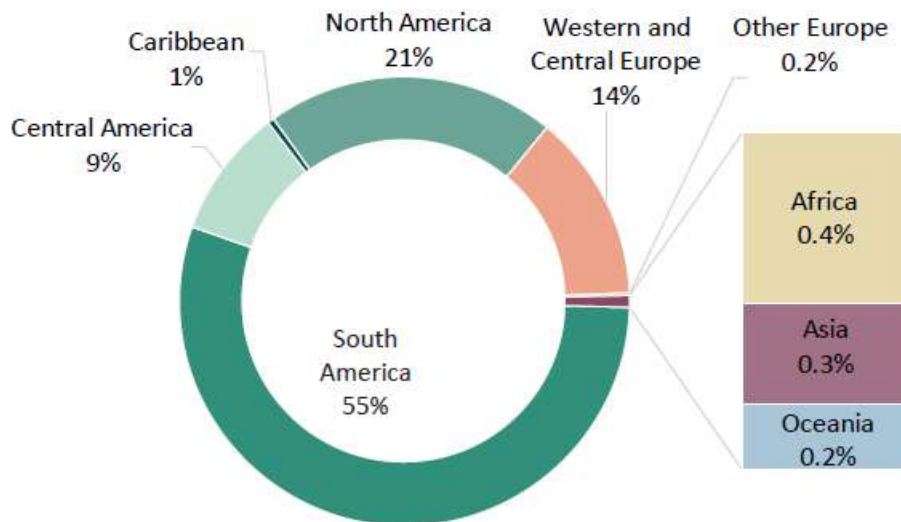
با این حال و علیرغم کاهش سطح کشت و برداشت گیاه کوکا در کلمبیا به عنوان بزرگترین تولید کننده

کوکائین در جهان، میزان تولید کوکائین در این کشور افزایش یافته است.

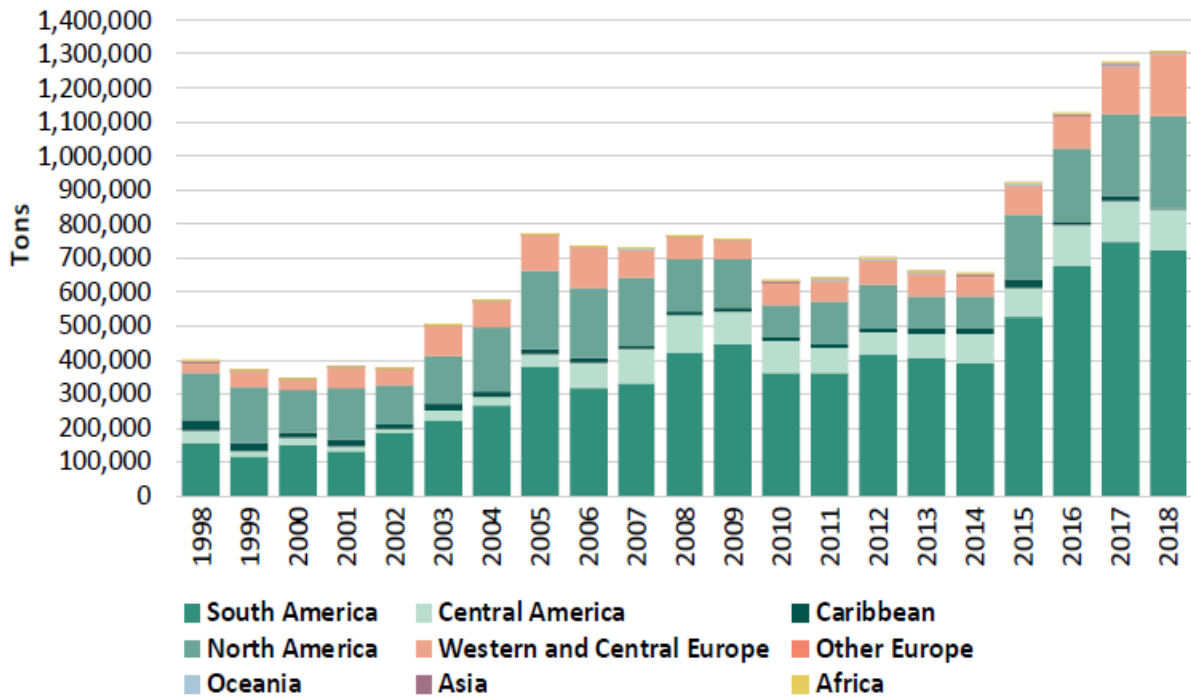
کشفیات کوبالت

در سال ۲۰۱۸، حجم کشفیات جهانی کوبالت با رشد ۲/۷ درصدی به رکورد ۱۳۱۱ تن رسید. با این حال، میزان رشد کشفیات کاهش یافته است. میزان رشد کشفیات در سال ۲۰۱۵، ۴۱ درصد، در سال ۲۰۱۶، ۲۳ درصد، در سال ۲۰۱۷، ۱۳ درصد و در نهایت در ۲۰۱۸ به ۲/۷ درصد رسیده است. رشد کشفیات ۷۱ درصدی کوبالت از ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۸ همچنین حاکی از رشد ۵۱ درصدی تولید در همان بازه می باشد. ۸۵ درصد از کل کشفیات جهانی کوبالت در قاره آمریکا می باشد. همچنین ۵۵ درصد از کل کشفیات در آمریکای جنوبی می باشد. کلمبیا با ۳۵ درصد، اکوادور با ۶/۱ درصد، برزیل با ۶ درصد و نروژ با ۲/۷ درصد از کشفیات کل جهانی کوبالت در رتبه های اول تا چهارم جهانی قرار دارند. میزان آزمایشگاه های فراوری کوبالت نیز افزایشی بوده است. از بازه ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۸، هر سال حدود ۱۰ هزار کارگاه فراوری کوبالت در سه کشور کلمبیا، پرو و بولیوی گزارش شده است.

نمودار شماره ۹: حجم جهانی کوبالت توقیف شده به تفکیک منطقه در سال ۲۰۱۸

نمودار شماره ۱۰: حجم جهانی کوکائین توقیف شده به تفکیک منطقه از ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۸

بعد از آمریکا، اروپا با ۱۴ درصد، بیشترین کشفیات جهانی کوکائین را در سال ۲۰۱۸ داشته است. از این میزان، بلژیک با ۴ درصد، اسپانیا با ۳/۷ درصد، هلند با ۳/۱ درصد، و فرانسه با ۱/۲ درصد کل کشفیات جهانی در رده های اول تا چهارم اروپا می باشند. همچنین حجم کوکائین توقیفی در اروپا در ۲۰۱۸ حدود ۲۵ درصد به نسبت سال قبل تر از آن افزایش داشته است و به ۱۷۹ تن رسیده است. قاره آفریقا نیز ۵/۶ تن کوکائین را در ۲۰۱۸ کشف نموده و پس از آن آسیا با ۳/۴ تن (عمدتا در چین، هنگ کنگ، هند و پاکستان) و آقیانوسیه با ۲/۱ تن قرار دارند. میزان کشفیات کوکائین در استرالیا در سال ۲۰۱۸ به نسبت ۲۰۱۷، کاهش ۵۳ درصدی داشته است.

قاچاق کوکائین

اصلی ترین مسیر قاچاق کوکائین، به سمت آمریکای شمالی است که عمدتاً از مبادا کلمبیا می باشد. میزان کشفیات کوکائین در آمریکای شمالی در بازه ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸ سه برابر شده و از ۹۱ تن به ۲۷۲ تن رسیده است. اصلی ترین کشور مقصد نیز ایالات متحده آمریکا می باشد.

پدیده جدید در قاچاق به ویژه قاچاق کوکائین، استفاده از شناورهای زیر آبی و یا وسیله هایی شبیه زیردریایی توسط قاچاقچیان است که مواد را از سواحل آمریکا به اسپانیا قاچاق می کنند. در همین راستا،

پلیس مرزی اسپانیا در نوامبر ۲۰۱۹ وسیله زیردریایی را کشف کرد که با ۲۰ متر طول، حدود ۳ تن کوکائین را از سواحل آمریکا و طی ۹ هزار کیلومتر مسافت طی ۲۶ روز به آب های ساحلی اسپانیا آورده بود.

مسیرهای قاچاق کوکائین از آمریکا به اروپا و آفریقا نیز اخیرا تغییر کرده است. تا چند وقت اخیر، ونزوئلا اصلی ترین مبدا قاچاق کوکائین از آمریکا بود. پس از افزایش خشونت و ناآرامی در این کشور، قاچاقچیان اخیرا از سواحل برزیل، اروگوئه و پاراگوئه به عنوان مبدا اعزام کوکائین به اروپا و آفریقا استفاده می کنند.

از دیگر یافته ها و تحولات جدید در قاچاق کوکائین، استفاده بیش از حد از کشورهای شمال آفریقا برای ترانزیت کوکائین می باشد. افزایش چشمگیر کشف کوکائین در مبادی عبوری کشورهای آفریقای شمالی از جمله کشورهای "کابوورد" و مراکش، حاکی از روی آوردن قاچاقچیان در استفاده از این منطقه جهت ترانزیت کوکائین می باشد.

قاچاق کوکائین به آسیا بسیار ناچیز و اندک بوده است. با این حال، افزایش چشمگیر اخیر کشف کوکائین در مالزی که یکی از مبادی اصلی ورودی به منطقه آسیا و همچنین ترانزیت شرق به آمریکا می باشد، حاکی از تغییر رویه در مسیر قاچاق یا افزایش مصرف کوکائین در این منطقه می باشد. سال ۲۰۱۸ حدود ۱۲ تن کوکائین در مالزی کشف و ضبط شد.

۳. محرک های آفتماین

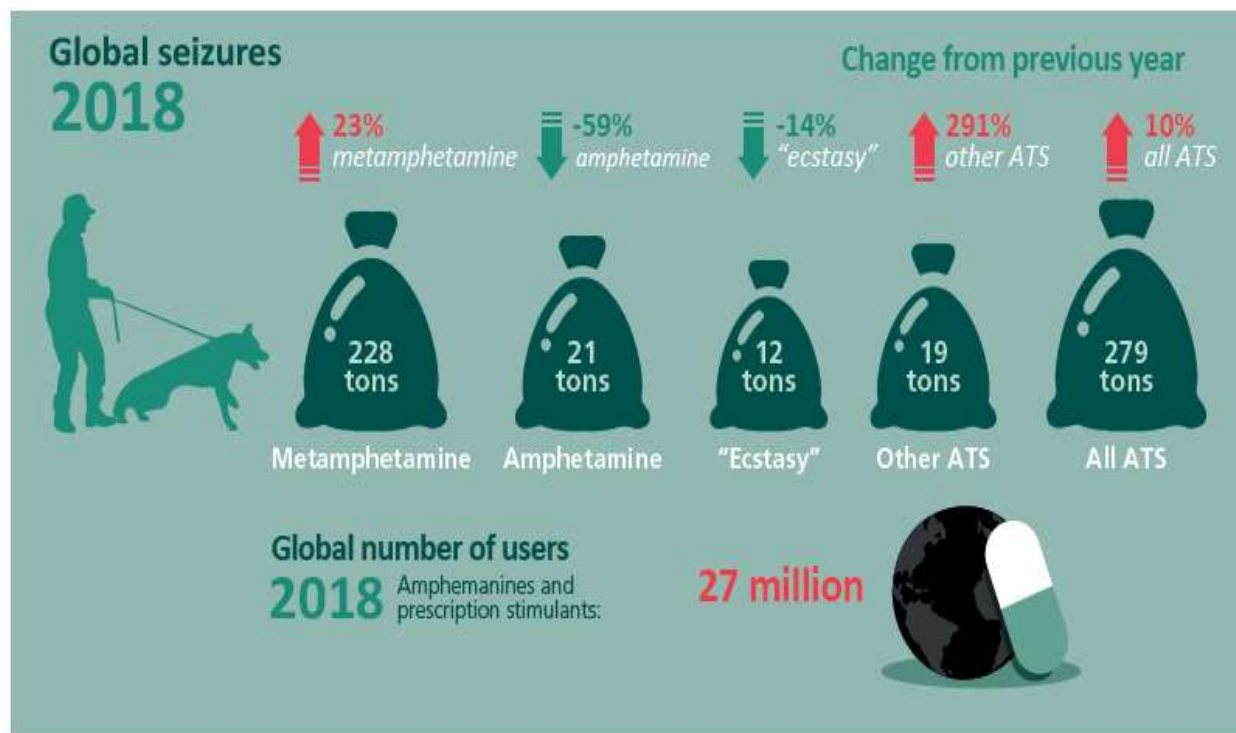
در بازه ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸، دولت های عضو از برچیدن حدود ۳۰ هزار آزمایشگاه مخفی تولید محرک های نوع آفتماین خبر داده اند. حدود ۹۸ درصد از این آزمایشگاه ها متامفتماین، ۲ درصد آفتماین، و حدود ۱ درصد نیز اکستازی تولید می کردند. حدود ۸۴ درصد از این آزمایشگاه در قاره آمریکا به ویژه آمریکای شمالی بوده اند. اروپا و آسیا هر کدام با ۶ درصد، آقیانوسیه ۳ درصد و آفریقا نیز با ۲ درصد در رتبه های بعدی قرار دارند.

کشفیات

میزان کشفیات این دسته از مواد در سطح جهانی از ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۸، ۴ برابر شده است. میزان کشفیات این دسته از مواد به شدت متمرکز در چند کشور است. بیشترین کشف حجم متامفتماین جهان در سه کشور آمریکا، تایلند و مکزیک صورت پذیرفته است و این سه کشور، مسئول کشف ۸۰ درصد از جهانی هستند. بیشترین

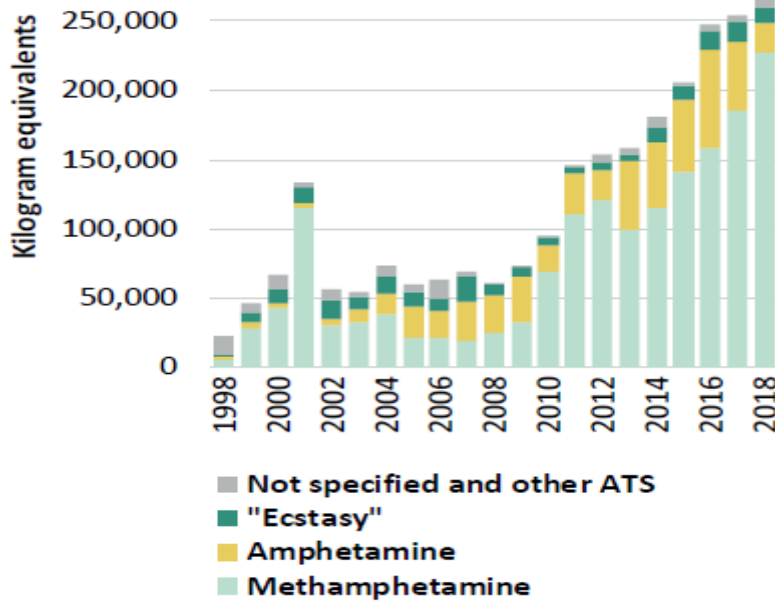
حجم آمفتامین نیز در سه کشور ترکیه، پاکستان، و سوریه کشف شده و بیشترین حجم اکستازی نیز در سه کشور ترکیه، آمریکا و استرالیا بوده است.

تصویر شماره ۵: آخرین وضعیت توقیف و مصرف آمفتامین ها در جهان در سال ۲۰۲۰

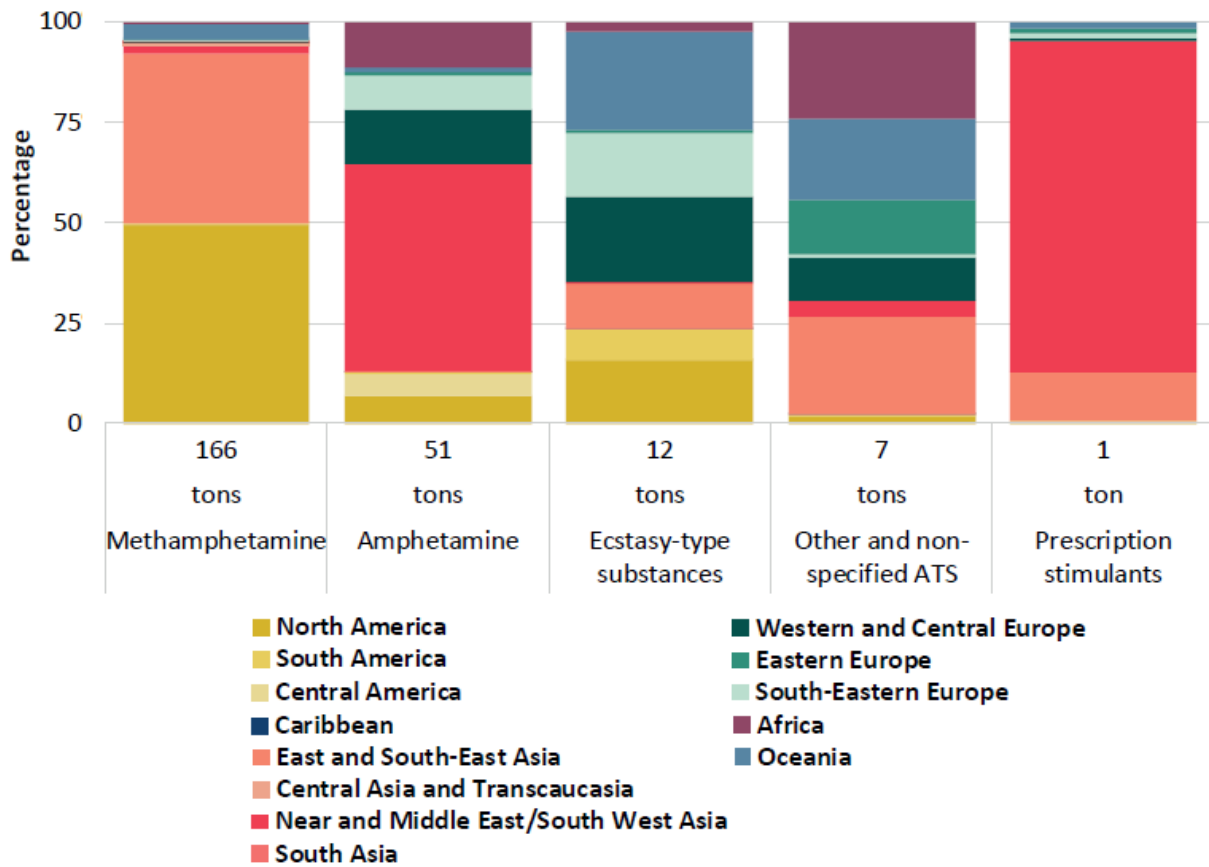

در قاره آسیا، که دومین قاره پس از آمریکا در کشف و برچیدن متامفتامین است، دو کشور چین و جمهوری اسلامی ایران به تنهایی مسئول برچیدن ۹۴ درصد از آزمایشگاه های فرآوری متامفتامین در آسیا بودند.

نمودار شماره ۱۱: مقادیر جهانی محرک های آمفتامین کشف شده از ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۸

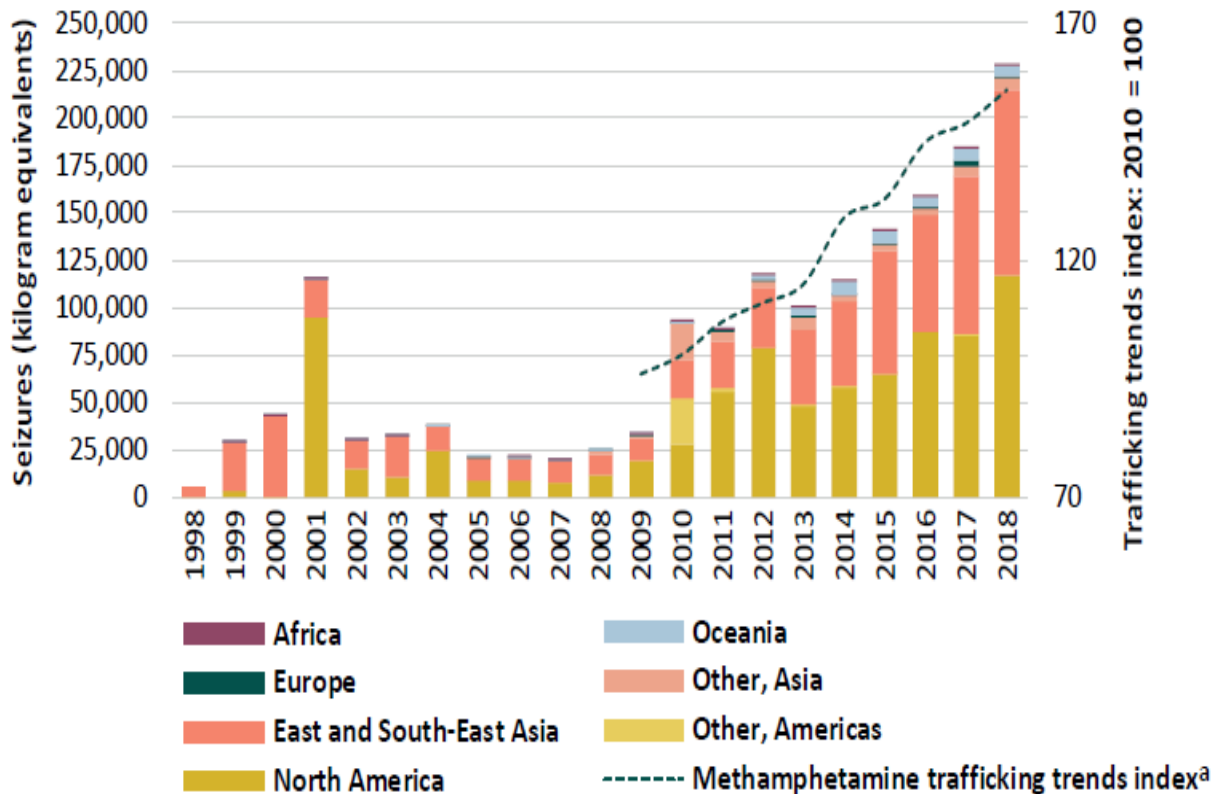
نمودار شماره ۱۲: مقادیر انواع مختلف مخدرهای خانواده آمفتامین به تفکیک گروه های منطقه ای از ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸

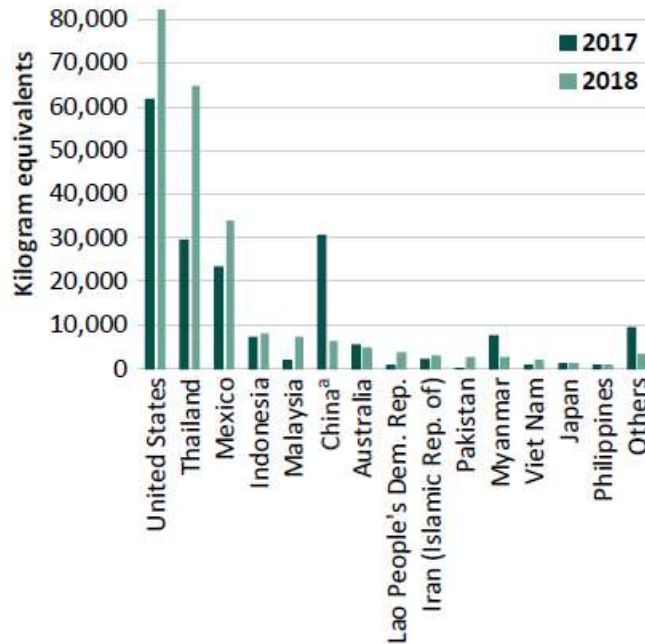
همچنین اخیراً تولید مخفی متامفتامین در عراق و افغانستان گزارش شده است. کشورهای منبع در توزیع متامفتامین در آسیا در بازه ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸ عبارتند از: میانمار، چین، تایلند، هند و ایران. همانند رویه جهانی، دو کشور چین و ایران از کاهش تولید متامفتامین در داخل خاک خود گزارش داده اند که در نتیجه برچیدن بیشتر آزمایشگاه ها می باشد. ایران در سال ۲۰۱۸ گزارش نمود که اکثریت حجم متامفتامین گزارش شده در داخل، عمدتاً از افغانستان به طور مستقیم و یا از طریق خاک پاکستان وارد شده است. با این حال، بر اساس گزارشات ارائه شده از منطقه شرق و جنوب شرق آسیا، جمهوری اسلامی یکی از کشورهای منبع در ارسال مواد به این منطقه بوده است.

درخصوص تولید و عرضه متامفتامین نیز رویه جدید حاکی از کاهش تولید در کشورهای سابق و افزایش تولید در کشورهای همسایه آنها می باشد.

نمودار شماره ۱۳: مقادیر جهانی متامفتامین توقیف شده و روند قاچاق آن از ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۸

نمودار شماره ۱۴: مقادیر متامفتامین کشف شده در کشورهای عمده از ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۸

مقدار متامفتامین که در اروپا رهگیری می شود، نسبتاً محدود است. با متوسط ۱/۳ تن توقیف سالانه، این منطقه کمتر از ۱ درصد از میزان جهانی متامفتامین را که در دوره ۲۰۱۴-۲۰۱۸ کشف و ضبط شده، به خود اختصاص داده است. اروپای غربی و مرکزی حدود ۵۰ درصد از کل اروپا، اروپای جنوب شرقی ۳۰ درصد و اروپای شرقی ۲۰ درصد کشفیات در این قاره را به خود اختصاص داده اند. مقدار متامفتامین توقیف شده در اروپا در سال ۲۰۱۷ به اوج خود رسید که عمدتاً به دلیل مقادیر زیاد گزارش شده توسط روسیه در آن سال بود.

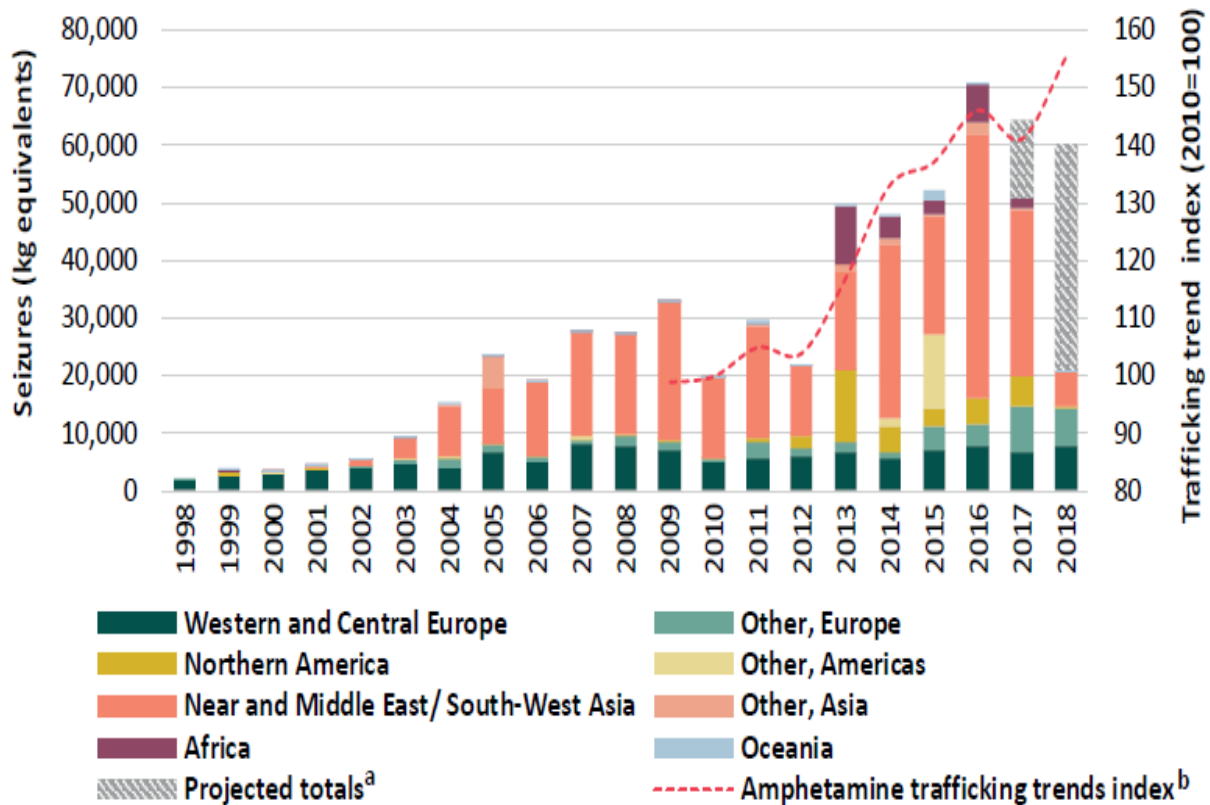
عرضه متامفتامین

از بین کل آزمایشگاه های آفتمامین که در دوره ۲۰۱۴-۲۰۱۸ (۷۴۹ آزمایشگاه) از سراسر دنیا برچیده شده اند، بیش از نیمی از آنها در اروپا (۴۱۷) برچیده شده اند که مهمترین آنها در اروپای غربی و مرکزی (۳۱۶) و در درجه ای کمتر، در اروپای شرقی (۱۰۰) بوده اند. به طور کلی، ۱۶ کشور اروپایی گزارش به ویژه هلند، برچیدن آزمایشگاه های مخفی آفتمامین در دوره ۲۰۱۴-۲۰۱۸ را گزارش کرده اند.

تولید قرص های "کاپتاگون" تقلبی، یعنی قرص های آفتمامین آمیخته با کافئین در خاور نزدیک و میانه، از تولید آفتمامین در جنوب، شرق و جنوب شرقی آسیا گسترده تر است. نشانه های دریافت شده از کشورهای دیگر

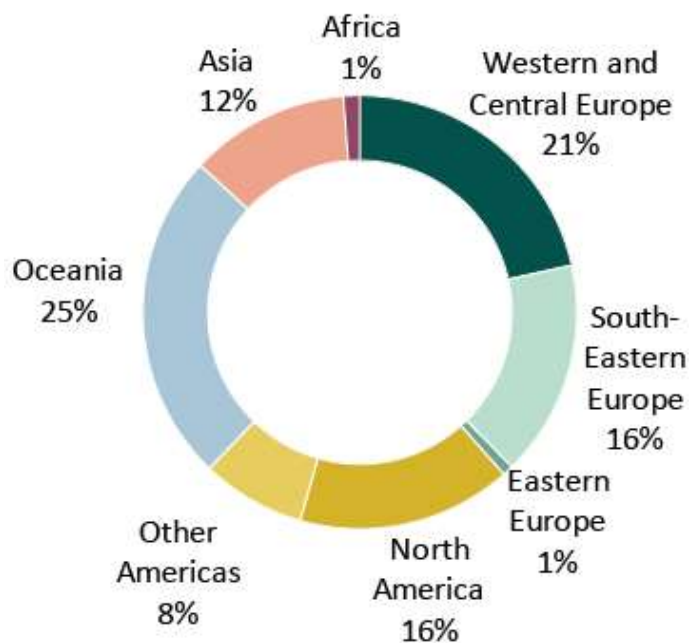
در منطقه حاکی از وجود آزمایشگاه های مخفی برای تولید قرص های "کاپتاگون" در دوره زمانی ۲۰۱۴-۲۰۱۸، به ویژه در جمهوری عربی سوریه و لبنان است که بخشی از آن برای مصرف داخلی و بخشی از آن برای بازارهای پرسودتر عربستان سعودی و کشورهای حوزه خلیج فارس و همچنین سودان و لیبی در نظر گرفته شده است. علاوه بر این، جمهوری اسلامی ایران و اردن توسط سایر کشورها در منطقه به عنوان کشورهای مبدأ محمولات آمفتامین شناخته شده اند. اردن گزارش داد که تمام آمفتامین موجود در بازار آن از جمهوری عربی سوریه یا لبنان منشأ گرفته است.

نمودار شماره ۱۵: نمودار شماره ۱۳: مقادیر جهانی آمفتامین توقیف شده و روند قاچاق آن از ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۸

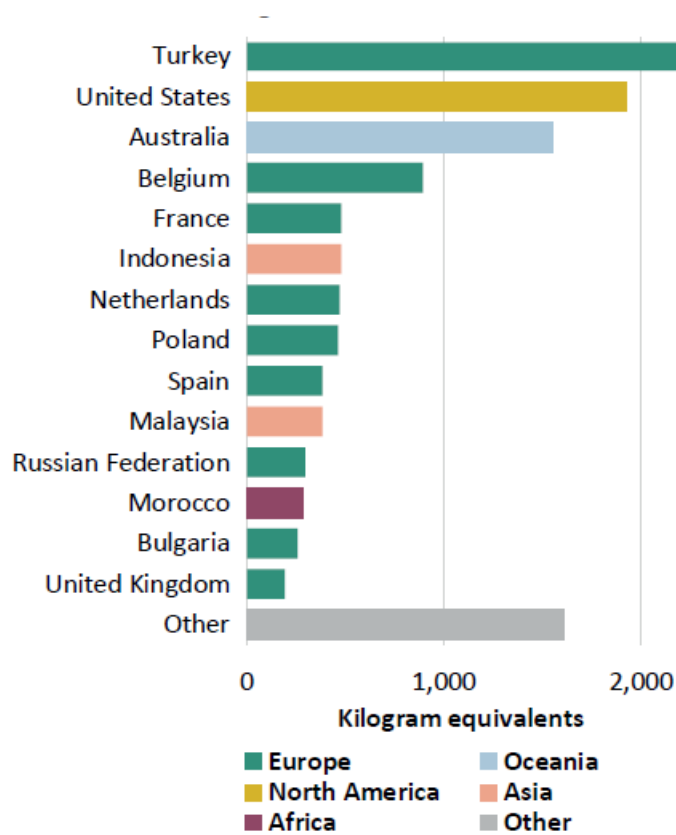

اگرچه داده های مربوط به سال ۲۰۱۸ برای کشورهای کلیدی در خاورمیانه و نزدیک در دسترس نبود، اما، بیش از نیمی (۵۴ درصد) از مقدار جهانی آمفتامین توقیف شده در دوره ۲۰۱۴-۲۰۱۸، در خاورمیانه، خاور نزدیک، و جنوب غربی آسیا گزارش شده است. مابقی، حدود ۲۴ درصد در اروپا (شامل ۱۴ درصد در اروپای غربی و

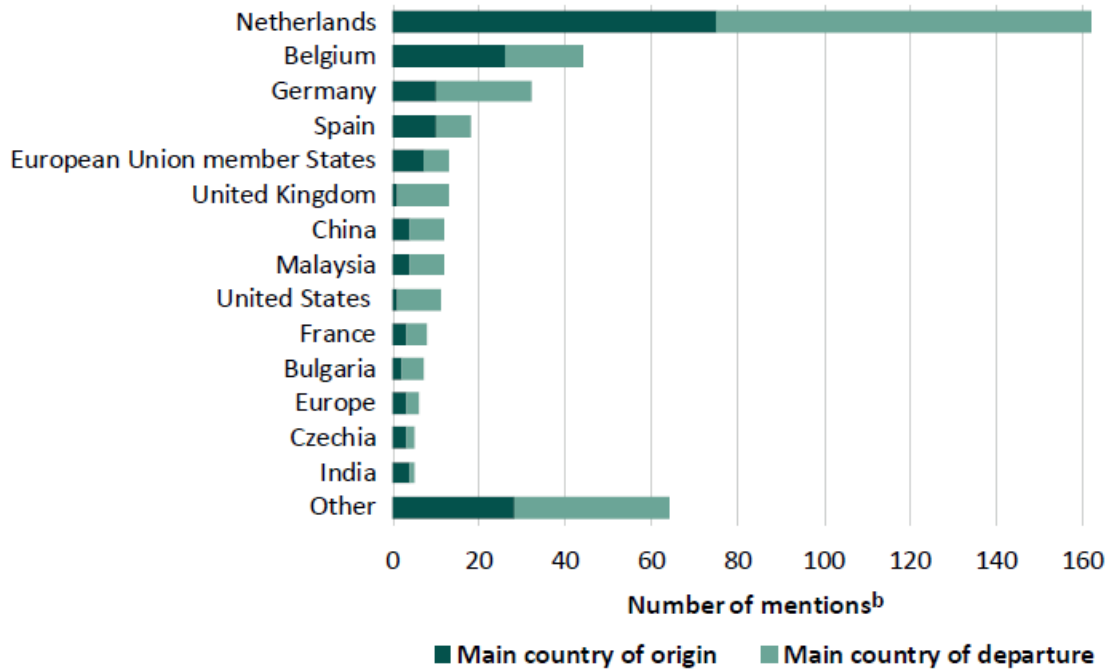
نمودار شماره ۱۷: توزیع منطقه ای مقادیر اکتشافی کشف شده از ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸

نمودار شماره ۱۸: مقادیر اکتشافی کشف شده در کشورهای اصلی در ۲۰۱۸

نمودار شماره ۱۹: کشورهای اصلی مبدا و عزیمت قاچاق اکستازی از ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸

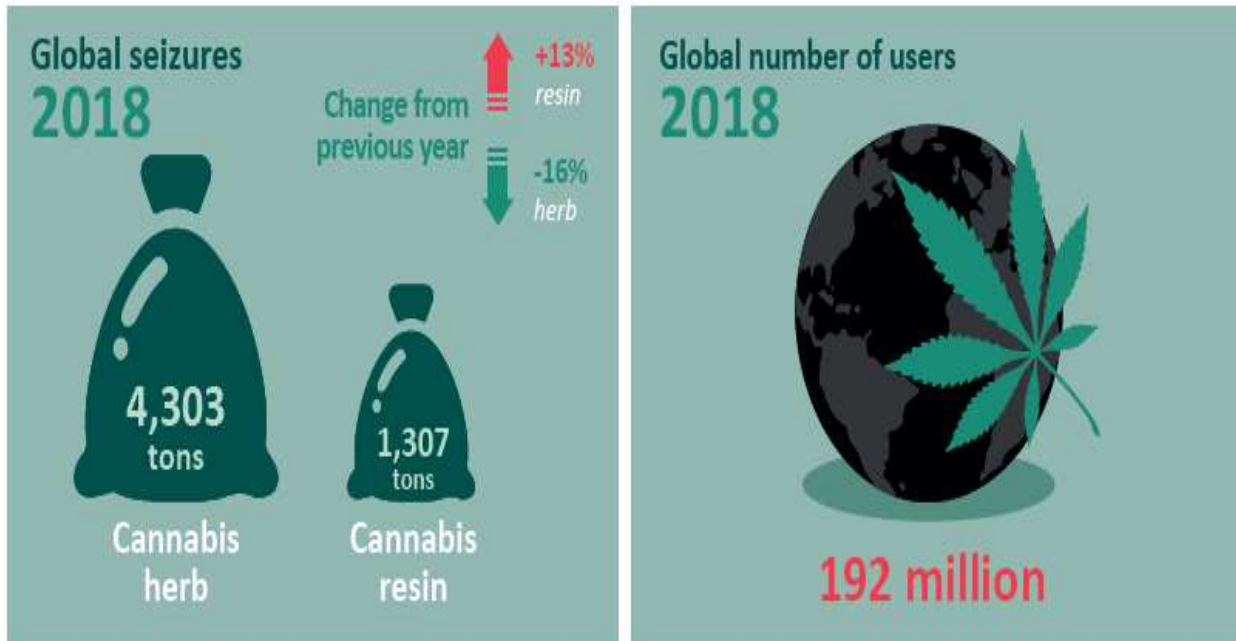

۴. کانابیس

کشت کانابیس

برخلاف سایر مخدرهای گیاهی که کشت و تولید آنها فقط در تعداد محدودی از کشورها متمرکز است، کانابیس ها تقریباً در تمام کشورهای جهان تولید می شوند. کشت گیاهان کانابی در دوره ۲۰۱۰-۲۰۱۸ توسط ۱۵۱ کشور گزارش شده است. این کشورها، ۹۶ درصد از جمعیت جهانی را در خود جای داده اند و کشف و ضبط کانابیس را از طریق هر دو شاخص مستقیم (یعنی ریشه کن کردن گیاهان کانابیس و یا مکان های تولید و فراوری) گزارش کرده اند. آمارهای ارائه شده در سال ۲۰۱۸ حاکی از افزایش کشفیات کانابیس ها و همچنین افزایش تخریب اراضی تحت کشت هستند.

تصویر شماره ۵: مصرف و توقیف جهانی کانابیس ها در یک نگاه در سال ۲۰۱۸

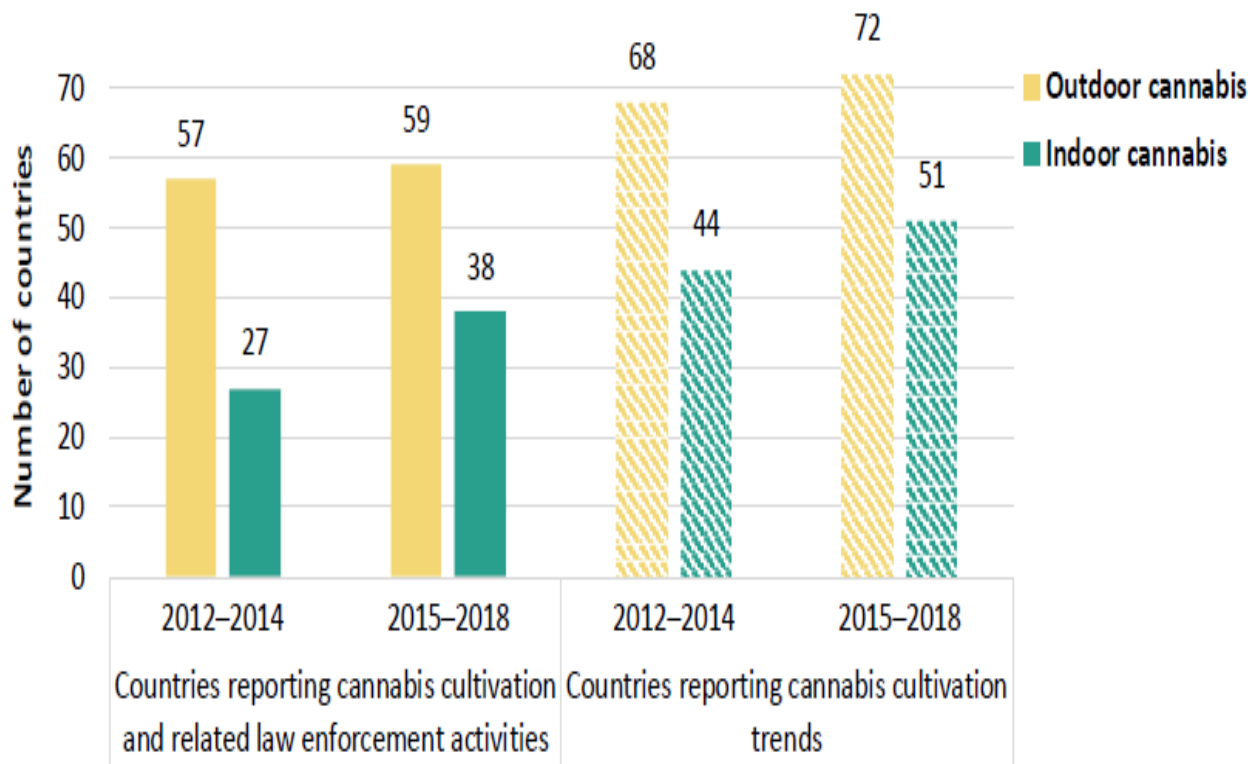

در سطح جهان، کشت کانابی در فضای باز همچنان از نظر جغرافیایی گسترده تر از کشت داخلی کانابیس است. به طور کلی، ۸۸ کشور از کشت کانابی در فضای باز و نیز ریشه کن کردن، توقیف گیاهان کانابی خبر دادند. کشت در فضای باز بیشتر از سوی کشورهای اروپایی، آمریکای شمالی، و آمریکای جنوبی گزارش شد. کشت داخلی کانابی نیز در استرالیا، نیوزلند، رژیم صهیونیستی، ارمنستان، گرجستان، ایران، ازبکستان، هنگ کنگ و چین گزارش شده است.

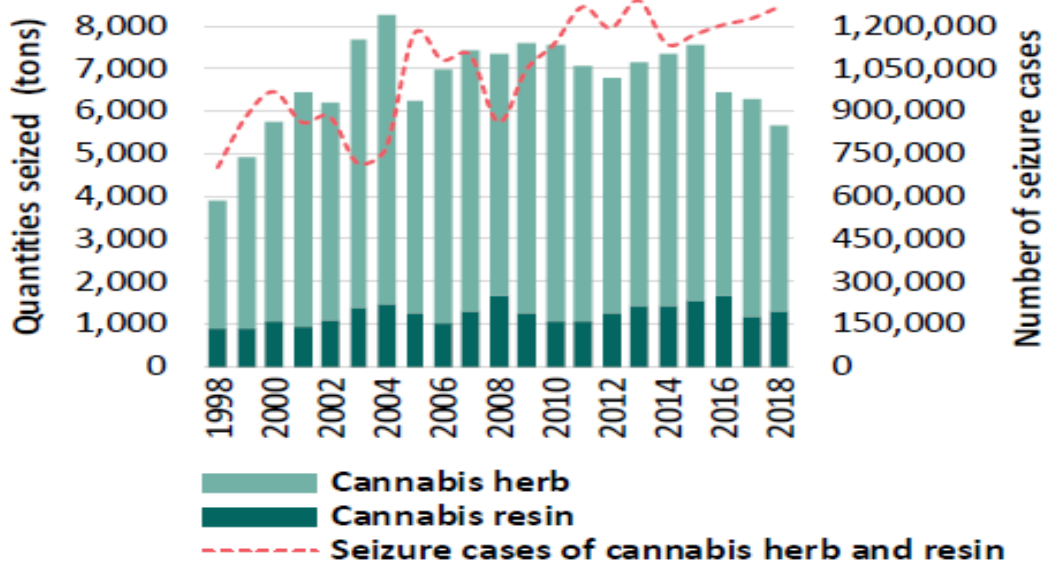
قاچاق کانابیس

روند جهانی کشف و ضبط کانابی در حال افزایش می باشد. در مجموع و در سال ۲۰۱۸، حدود ۱/۴ میلیون مورد ضبط کانابیس به دفتر مقابله با جرم و مواد مخدر گزارش شد که در مقایسه با سال ۲۰۰۸، افزایش ۴۰ درصدی را نشان می دهد. در مقابل، مقادیر رزین گیاه کانابیس و شاهدانه توقیف شده در دوره ۲۰۰۸ - ۲۰۱۸، به طور متوسط در ۱۳۰ کشور در سال گزارش شده است. در سال ۲۰۱۸ حدود ۵,۶۴۲ تن کانابی توقیف شده است.

نمودار شماره ۲۰: تعداد کشورهایی که کشت درونی و بیرونی کانابیس ها را گزارش کرده اند

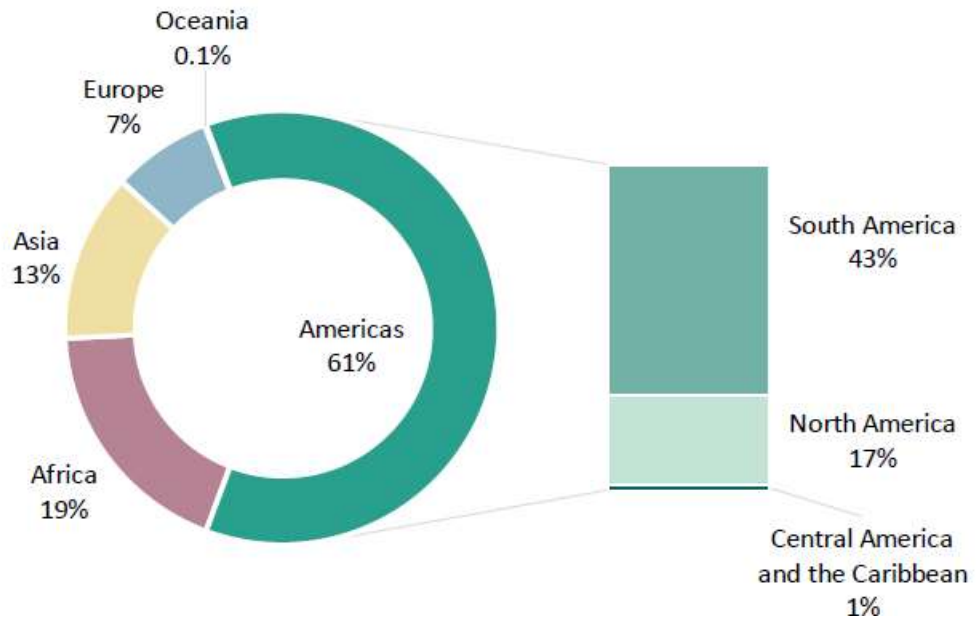

نمودار شماره ۲۱: وضعیت جهانی توقیف کانابیس ها ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۸

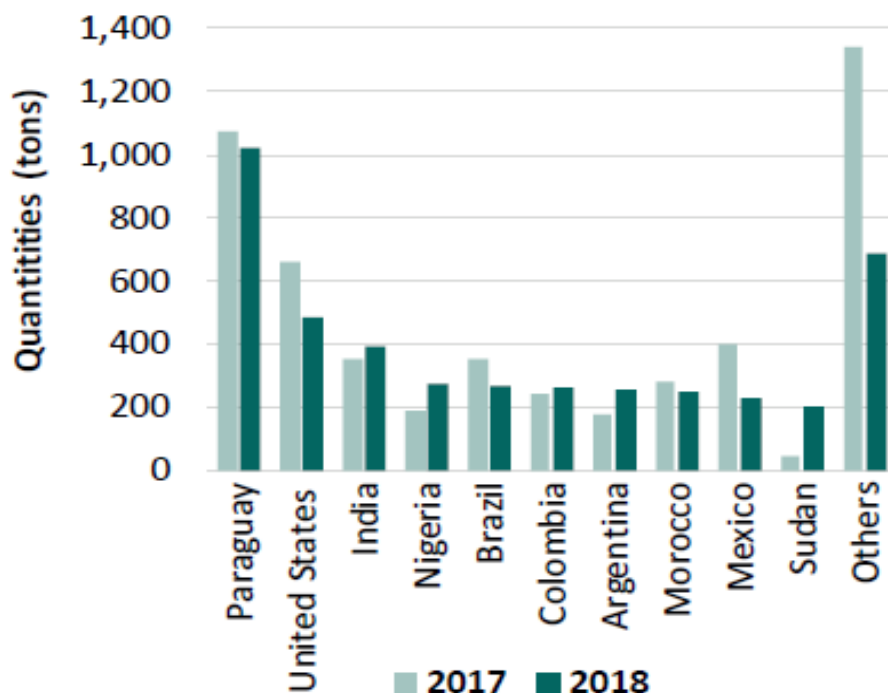
مقادیر جهانی ضبط کانابی قویا از آزادسازی بازار کانابی در آمریکای شمالی تاثیر پذیرفته است. بیشترین مقدار کانابی که در سال ۲۰۱۸ کشف و ضبط شد، مربوط به آمریکا است (۶۱ درصد از کل)، که آمریکای جنوبی به تنهایی ۴۳ درصد از کل جهان را تشکیل می دهد. نکته قابل توجه، کاهش چشمگیر سهم کشفیات در آمریکای شمالی است که مدت های طولانی، بیشترین حجم کشفیات منطقه ای را به خود اختصاص داده بود. این منطقه به طور متوسط، ۵۰ درصد از کل کشفیات جهانی را طی دوره ۲۰۰۸-۲۰۱۸ را به خود اختصاص داده بود، که به ۱۷ درصد کل جهانی در سال ۲۰۱۸، یعنی کمتر از کل آفریقا در آن سال (۱۹ درصد) رسید. بیشترین تعداد کل توقیف منطقه ای گزارش شده در سال ۲۰۱۸ برای آسیا و اروپا بود.

نمودار شماره ۲۲: توزیع جغرافیایی کانابیس های توقیف شده در ۲۰۱۸

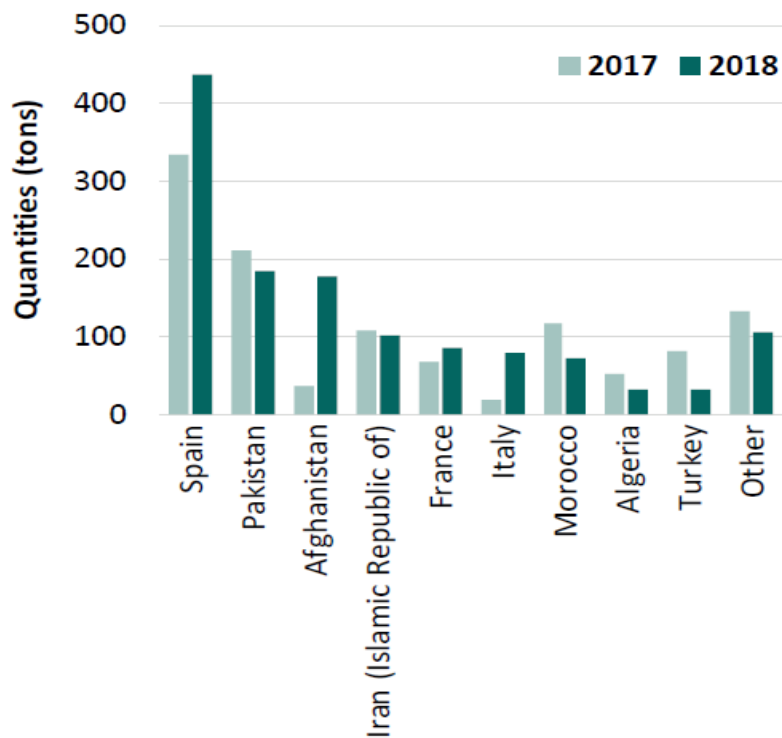
عمده ترین کشورها از لحاظ مبدا، مقصد و ترانزیت کانابیس در آسیا عبارتند از: میانمار، هند، افغانستان، ترکمنستان، قرقیزستان، و قزاقستان. در اروپا نیز هلند و آلبانی در این دسته قرار می گیرند.

نمودار شماره ۲۲: عمده کشورهای توقیف کننده کانابی در ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸

همانند سال های گذشته، بیشترین حجم کانابی توقیف شده در سال ۲۰۱۸ از سوی اسپانیا بود. پس از آن کشورهای پاکستان، افغانستان و جمهوری اسلامی ایران در رده های بعدی قرار دارند. ایران گزارش نمود که کانابیس های کشف شده در داخل سرزمینش عمدتاً از مبدا افغانستان و پس از آن پاکستان بوده است. حدود ۶۵ درصد از کانابیس کشف شده در ایران به مقصد شبه جزیره عرب، ۱۵ درصد منطقه قفقاز، و حدود ۲۰ درصد نیز برای مصرف داخلی بوده است.

نمودار شماره ۲۳: کشورهای اصلی توقیف کننده گیاه کانابی در ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸

نمودار شماره ۲۴: کشورهای اصلی مبدا برای گیاه کانابی در ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸

